

INGLIZ TILI DARSLARIDA INTER FAOL METODLARDAN FOYDALANISH

Samarqand viloyati Pastdarg'om politexnikumi

ingliz tili o'qituvchisi

Mirzoxidova Zamira Naserdinovna

Annotatsiya: Bugungi kunda ingliz tili ta'limida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, o'quv jarayonining samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Zamonaviy pedagogika tizimi bilim olish jarayonini faqat an'anaviy usullar bilan cheklamay, yangi texnologiyalarni o'z ichiga olgan metodlarni ishlab chiqishga katta e'tibor qaratmoqda. Innovatsion pedagogik texnologiyalar (IPT) o'quvchilarni yanada faol va qiziqarli o'qitishga yordam beradi, bu esa ingliz tilini o'rganishda an'anaviy yondashuvlardan ancha samarali bo'lishi mumkin. Ushbu maqolada ingliz tili o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning lingvodidaktik jihatlarini ko'rib chiqiladi, ya'ni tilni o'rganish jarayonini samarali tashkil etish va o'qitish metodlarining texnologik yondashuvlar orqali yaxshilanishi tahlil qilinadi.

Abstract: In recent years, the integration of innovative pedagogical technologies into English language education has become a key factor in enhancing the effectiveness and quality of the teaching and learning process. Contemporary educational paradigms move beyond exclusively traditional instructional methods, emphasizing the systematic implementation of technology-enhanced and learner-centered approaches. Innovative pedagogical technologies facilitate active learner participation, promote autonomous and critical thinking, and contribute significantly to the development of communicative competence in a foreign language. This article explores the linguodidactic foundations of employing innovative pedagogical technologies in English language teaching, focusing on the optimization of instructional strategies and the effective organization of the language learning process through technologically supported methodologies.

Аннотация: В последние годы интеграция инновационных педагогических технологий в обучение английскому языку становится одним из ключевых факторов повышения эффективности и качества образовательного процесса. Современные образовательные парадигмы выходят за рамки исключительно традиционных методов обучения, делая акцент на систематическое внедрение технологически ориентированных и личностно-ориентированных подходов. Инновационные педагогические технологии способствуют активному участию обучающихся, развитию автономного и критического мышления, а также вносят существенный вклад в формирование коммуникативной компетенции в области иностранного языка. В статье рассматриваются лингводидактические основы применения инновационных педагогических технологий в обучении английскому языку с особым вниманием к оптимизации методических стратегий и эффективной организации процесса изучения языка на основе технологически поддерживаемых методик

Kirish. Bugungi kunda asosiy e'tibor o'quvchi, uning shaxsiyati va o'ziga xos ichki dunyosiga qaratilgan. Shuning uchun zamonaviy o'qituvchining asosiy maqsadi tashkil etish usullari va shakllarini tanlashdir o'quv faoliyati shaxsiy rivojlanishning belgilangan maqsadiga optimal darajada mos keladigan talabalar. So'nggi yillarda maktablarda yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish masalasi tobora ko'proq ko'tarilmoqda. Bu nafaqat yangi texnik vositalar, balki o'qitishning yangi shakllari va usullari, o'quv jarayoniga yangicha yondoshishdir. Chet tillarni o'qitishning asosiy maqsadi maktab o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'zlashtirishga o'rgatishdir.

Asosiy qism. Darslarda ingliz tilida Internet yordamida bir qator didaktik muammolarni hal qilish mumkin: global tarmoq materiallaridan foydalanib o'qish ko'nikma va malakalarini shakllantirish; maktab o'quvchilarining yozish qobiliyatini oshirish; talabalarning so'z boyligini to'ldirish; talabalarning ingliz tilini o'rganish motivatsiyasini shakllantirish. Bundan tashqari, bu ish maktab o'quvchilarining ufqini

kengaytirish, ingliz tilida so'zlashadigan mamlakatlarda tengdoshlari bilan ishbilarmonlik munosabatlari va aloqalarini o'rnatish va qo'llab-quvvatlash uchun Internet-texnologiyalar imkoniyatlarini o'rganishga qaratilgan. Talabalar Internetda o'tkaziladigan testlar, viktorinalar, tanlovlar, olimpiadalarda ishtirok etishlari, boshqa mamlakatlardagi tengdoshlari bilan yozishmalar, suhbatlar, videokonferensiyalar va h.k.larda qatnashishlari mumkin.

O'quvchilarga yo'naltirilgan ta'limni ta'minlaydigan texnologiyalardan biri bu ijodkorlik, bilim faoliyati va mustaqillikni rivojlantirish usuli sifatida loyiha uslubidir. Loyihalarning tipologiyasi xilma-xil. Loyihalarni monoproyektlar, jamoaviy, og'zaki nutq, aniq, yozma va Internet-loyihalarga bo'linishi mumkin. Haqiqiy amaliyotda ko'pincha tadqiqot loyihalari, ijodiy, amaliyotga yo'naltirilgan va informatsion belgilar mavjud bo'lgan aralash loyihalar bilan shug'ullanish kerak. Loyiha ishi tilni o'rganishda ko'p qirrali yondashuv bo'lib, o'qish, tinglash, gapirish va grammatikani qamrab oladi. Loyiha usuli talabalarning faol mustaqil fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi va ularni birgalikdagi tadqiqot ishlariga yo'naltiradi. Mening fikrimcha, loyiha asosida o'qitish bolalarni hamkorlik qilishga o'rgatishi, hamkorlik qilishni o'rganish esa o'zaro yordam va hamdardlik qobiliyati kabi axloqiy qadriyatlarni tarbiyalaydi, ijodkorlikni shakllantiradi va talabalarni faollashtiradi. Umuman olganda, loyihani o'qitish jarayonida o'qitish va tarbiyaning ajralmasligi kuzatiladi.

Loyiha usuli o'quvchilarning muloqot qobiliyatini, muomala madaniyatini, fikrlarni ixcham va oson shakllantirish qobiliyatini, aloqa sheriklarining fikriga toqat qilishni, turli xil manbalardan ma'lumot olish qobiliyatini rivojlantiradi, zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda qayta ishlaydi, tabiiy ehtiyoj paydo bo'lishiga hissa qo'shadigan til muhitini yaratadi. chet tilidagi aloqada.

Ishning loyiha shakli talabalarga mavzu bo'yicha to'plangan bilimlarni qo'llashga imkon beradigan eng dolzarb texnologiyalardan biridir. Talabalar o'zlarining ufqlarini, tilni bilish chegaralarini kengaytiradilar, undan amaliy foydalanish tajribalarini to'playdilar, chet tilidagi nutqni tinglashni va eshitishni o'rganadilar, loyihalarni himoya qilishda bir-

birlarini tushunadilar. Bolalar ma'lumotnomalar, lug'atlar, kompyuter bilan ishlashadi va shu bilan chinakam til bilan bevosita aloqa qilish imkoniyatini yaratadilar, bu esa sinfda faqat darslik yordamida til o'rganishni ta'minlamaydi.

Interfaol grafik organayzerlar: “Baliq skeleti”, “BBB”, “Konsteptual jadval”, “Venn diagrammasi”, “T-jadval”, “Insert”, “Klaster”, “Nima uchun?”, “Qanday?” va b. Interfaol grafik organayzerlarni ajratishda bunday mashg'ulotlarda asosiy fikrlar turli grafik shakllarda yozma ko'rinishda ifodalanishiga asoslaniladi. Aslida bu grafik organayzerlar bilan ishlash ham ko'proq jihatdan interfaol ta'lim metodlariga tegishli. Quyida yangi minteraktiv metodlardan bir nechtasini tahlil qilsak.

“Fikriy hujum” metodining asosiy tamoyili va sharti mashg'ulotning har bir ishtirokchisi tomonidan o'rtaga tashlanayotgan fikrga nisbatan tanqidni mutlaqo ta'qiqlash, har qanday luqma va hazil-mutoyibalarni rag'batlantirishdan iboratdir. Bundan ko'zlangan maqsad o'quvchilarning mashg'ulot jarayonidagi erkin ishtirokini ta'minlashdir.

Ta'lim jarayonida ushbu metoddan foydalanish o'qituvchining pedagogik mahorati va tafakkur ko'lamining kengligiga bog'liq bo'ladi. “Fikriy hujum” metodidan foydalanish chog'ida o'quvchilarning soni 10-15 nafardan oshmasligi maqsadga muvofiqdir.

“YALPIY FIKRIY HUJUM” METODI Metod o'quvchilar tomonidan yangi g'oyalarning o'rtaga tashlanishi uchun sharoit yaratib berishga xizmat qiladi. Har bir 5 yoki 6 nafar o'quvchilarni o'z ichiga olgan guruhlariga 15 daqiqa ichida ijobiy hal etilishi lozim bo'lgan turli xil topshiriq yoki ijodiy vazifalar belgilangan vaqt ichida ijobiy hal etilgach, bu haqida guruh a'zolaridan biri axdorot beradi. Guruh tomonidan berilgan axborot (topshiriq yoki ijodiy vazifaning yechimi) o'qituvchi va boshqa guruhlar a'zolari tomonidan muhokama qilinadi va unga baho beriladi. Mashg'ulot yakunida o'qituvchi berilgan topshiriq yoki ijodiy vazifalarning yechimlari orasida eng yaxshi va o'ziga xos deb topilgan javoblarni e'lon qiladi. Mashg'ulot jarayonida guruhlar a'zolarining faoliyatlari ularning ishtiroklari darajasiga ko'ra baholab boriladi.

“6x6x6” metodi bu metod quydagicha amalga oshiriladi. Eng muhimi, mashg‘ulot ishtirokchilarining har bir qisqa vaqt (20 daqiqa) mobaynida ham munozara qatnashchisi, hamtinglovchi, ham ma’ruzachi sifatida faoliyat olib boradi. Ushbu metodni 5, 6, 7 va 8 nafar o‘quvchidan iborat bo‘lgan bir necha guruhlarda qo‘llash mumkin. Biroq yirik guruhlar o‘rtasida “6x6x6” metodi qo‘llanilganda vaqtni ko‘paytirishga to‘g‘ri keladi. Chunki bunday mashg‘ulotlarda munozara uchun ham, axborot berish uchun birmuncha ko‘p vaqt talab etiladi.

So‘z yuritilayotgan metod qo‘llanilayotganda mashg‘ulotlarda quruhlarning tomonidan bir yoki bir necha mavzuni qilish imkoniyati mavjud. “6x6x6” metodidan ta’lim jarayonida foydalanish o‘qituvchidan faollik, pedagogik mahorat, shuningdek, guruhlarini maqsadga muvofiq shakllantira olish layoqatiga ega o‘lishni talab etadi. Guruhlarning to‘g‘ri shakllantirmasligi topshiriq yoki vazifalarning to‘g‘ri hal etilmasligiga sabab bo‘lishi mumkin. Bu metod yordamida mashg‘ulotlar quyidagi tartibda tashkil etiladi:

1. O‘qituvchi mashg‘ulot boshlanishidan oldin 6 ta stol atrofiga 6 tadan stol qo‘yib chiqadi.

2. O‘quvchilar o‘qituvchi tomonidan 6 ta guruhga bo‘linadi. O‘quvchilarni guruhga bo‘lishda har o‘rindiqni nomlab, nomlangan varaqchalarni olganlar o‘z o‘rinlariga joylashadilar.

3. O‘quvchilar joylashib olganlaridan so‘ng o‘qituvchi mashg‘ulot mavzusini e’lon qiladi va guruhlariga muayyan topshiriqlarni beradi. Ma’lum vaqt belgilanib, munozara jarayoni tashkil etiladi.

4. O‘qituvchi guruhlarining faoliyatini kuzatib boradi, kerakli o‘rinlarda guruh a’zolariga aslahatlar beradi, yo‘l-yo‘riqlar ko‘rsatadi hamda guruhlar tomonidan berilgan topshiriqlarning to‘g‘ri hal etilganligiga ishonch hosil qilganidan so‘ng guruhlardan munozaralarni yakunlashlarini so‘raydi.

5. Munozara uchun belgilangan vaqt nihoyasiga yetgach, o‘qituvchi guruhlarini qaytadan shakllantiradi.

O'qituvchining innovatsion faoliyatini samarali amalga oshirish bir qator shart-sharoitlarga bog'liq. Unga o'qituvchining tayinli muloqoti, aks fikrlarga nisbatan beg'araz munosabat, turli holatlarda ratsional vaziyatning tan olinishini uqtirishga tayyorligi kiradi. Buning natijasida o'qituvchi o'z bilim va ilmiy faoliyatini ta'minlaydigan keng hamrovli mavzu (motiv)ga ega bo'ladi. O'qituvchi faoliyatida o'z-o'zini faollashtirish, o'z ijodkorligi, o'z-o'zini bilishi va yaratuvchiligi kabi mavzu (motiv)lar muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa o'qituvchi shaxsining kreativligini shakllantirish imkoniyatini beradi.

Demak, xulosa o'rnida shuni ta'kidlashimiz joizki o'qituvchi yangi pedagogik texnologiyalar, nazariyalar, konseptsiyalarning muallifi, ishlab chiqaruvchisi, tadqiqotchisi, foydalanuvchisi va targ'ibotchisi sifatida namoyon bo'ladi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Xoldorova M., Fayziyeva N., Rixsittilayeva F. "Chet tilini o'qitishda yordamchi vositalardan foydalanish". Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2005
2. Hoshimov O'., Yoqubov I. "Ingliz tilini o'qitish metodikasi" (o'quv qo'llanma) Toshkent: "Sharq" nashriyoti, 2003
3. Халикова, Л. У., Абдураззаков, Ш. А. У. (2021). ФОРМИРОВАНИЕ МОТИВАЦИИ У СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ ПРИ ИЗУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА. Academy,6 (69),43-44. <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-motivatsii-u-studentov-eyazykovyh-spetsialnostey-pri-izuchenii-angliyskogo-yazyka>